

גינאי שטף זיקין. אתא עובדא קומי רבי יצחק בר אלעזר ואמר: יחכמון שפייא קיטריהון.

אור ל'שרים

(מן השחיטה ועד לאחר שהוכן לאכילה). ואיבעית אימא: בצירא ובחתימא (באופן שהוא צרור וחתום, שמובטח שלא הוחלף בבשר אחר). ואיבעית אימא: דאית ליה סימנא בפסקיה (המלמד שהוא אותו בשר שנשחט, ולא הוחלף), כי הא דרבה בר רב הונא הוה מחתך ליה (את הבשר ששלח לאשתו בידי גויים) בתלת קרנתא (בשלוש זוויות, משולש).

המעשה שבבבלי בעניין בשר שנתעלם מן העין הוא המעשה הראשון שבירושלמי, אלא שלפי הבבלי, לא הלך האיש מהנהר והוא מצא שתי חתיכות, ואילו לפי הירושלמי, הלך האיש מהנהר וחזר ומצא חתיכה אחת.

מהבבלי ניתן לדייק, שלא אסר רב אלא במקרה שהעלה מן המים שני ראשי בהמה במקום האחד שנפל, אבל אילו היה מעלה ראש אחד בלבד, היה רב מתיר אותו, שאף שנתעלם הבשר מן העין לזמן מסוים, לא אסר רב במקרה זה, כיוון שרב עצמו היה באותו מקום, וראה שלא היו שם עורבים או שאר בעלי חיים, ולכן אין חשש שמא הביאו את הבשר ממקום אחר והחליפוהו בבשר שאבד, וכן אין חשש שמא ראש הבהמה שהעלה מן המים הוא ראש אחר, ולא זה שנפל ממנו במקום זה לפני זמן קצר ("תוספות"). וזה שלא כירושלמי.

ב"ערוך השולחן" ("יורה דעה" סג, ד) כתב, שהבבלי אינו סבור כירושלמי שרב גזר את האיסור של בשר שנתעלם מן העין, אלא הבבלי סבור שהאיסור הזה הוא גזירת חכמים שגזרו מכבר, שאילו רב עצמו חידש את הגזירה הזו, לא היה לבבלי להקשות על רב ממקורות תנאיים שקדמו לו. לפי הבבלי, לדעת רב, בשר הנמצא ביד גוי - מותר באכילה במקום שבתי המטבחים של ישראל, ואינו אסור משום בשר שהתעלם מן העין. ולפי הירושלמי לעיל, בשר הנמצא ביד גוי - מותר באכילה במקום שבתי מטבחים של ישראל, רק אם ראו את הגוי יוצא מבית מטבחים של ישראל, אבל אם לא ראו את הגוי יוצא מבית מטבחים של ישראל - הבשר הנמצא בידו אסור.

☆☆☆

מספרים: **גינאי שטף זיקין** – גינאי (נחל היוצא מכפר בשם זה בגבול הרי שומרון ועמק יזרעאל, והוא יובל מרכזי של נחל הקישון, וגואה בעת הגשמים) שטף נאדות (של יין של יהודים, ואחר כך נמצאו שם נאדות). **אתא עובדא קומי** – בא המעשה לפני **רבי יצחק בר אלעזר** (אמורא ארץ ישראלית בדור הרביעי, ישב בקיסריה) – ששאלו אותו על הנאדות שנמצאו, האם יש לחשוש שמא הם נאדות של יין של גויים והיין אסור, **ואמר: יחכמון שפייא קיטריהון** – יכירו סוחר היינות

(ואתר-ת[ת]י[ה]) **ונסבת החווא אוהרנא** (בנוסח הבבלי של מסכת שקלים: 'תחותוי') – בשר של נבילה היתה (הדייה) נושאת והשליכה אותו ולקחה את ההוא האחר (את הבשר שלך במקומו של בשר הנבילה, ולכן הבשר שביקשת לקחת אותו אסור) (במקבילה: 'ונסבת דין תחותוי' - ולקחה את זה (את הבשר שלך) תחתיו (במקומו). וכן הוא כנראה ב"שרידי הירושלמי". ב"שרידי הירושלמי" ובמקבילה בא הסיפור הזה לפני הסיפור הקודם).

עד כאן המקבילה בירושלמי עבודה זרה.

בבבלי חולין צה-א-ב אמרו: אמר רב: בשר, כיוון שנתעלם מן העין - אסור (באכילה, שמא נתחלף בבשר טריפה). מיתבי: רבי אומר: מקולין וטבחי ישראל, בשר הנמצא ביד גוי - מותר (אף שבהיותו אצל גוי הריהו כנתעלם מן העין)! - נמצא ביד גוי שאני (מבשר שנתעלם מן העין, שהרי היה הבשר שמור בידי הגוי, מה שאין כן בבשר שלא הושגח כלל, שיש לחשוש שמא הוחלף). תא שמע: תשע חנויות כולן מוכרות בשר שחוטה, ואחת מוכרת בשר נבילה, ולקח מאחת מהן, ואינו יודע מאיזו מהן לקח - ספקו אסור, ובנמצא - הלך אחר הרוב (והריהו כשר, שלא כשיטת רב, שהרי לפני שנמצא התעלם הבשר מן העין)! - הכא נמי: **בנמצא ביד גוי**.

תא שמע: נמצא בגבולין, איברים - נבילות, חתיכות - מותרות (שלא כשיטת רב)! - מידי הוא טעמא אלא לרב, הא איתמר עלה: רב אמר: מותרות משום נבילה (אבל הן אסורות באכילה, משום בשר שהתעלם מן העין), ולוי אמר: מותרות באכילה. והא דרב, לאו בפירוש אתמר אלא מכללא אתמר, דרב הוה יתיב אמברא דאישטטיא, חזייה לההוא גברא דהוה מחלל רישא במיא (רוחץ אותו במי הנהר), נפל מיניה, אזל אייתי סילתא (סל), שדא (את הסל לתוך המים), ואסיק / אייתי תרין (שני ראשים). - אמר רב: עבדין נמי הכי?! / עבדי כי האי גוונא?! / עבדין כדין?! (האם כך הוא הדבר הרגיל, שאדם מאבד דבר אחד ומוצא במקומו שניים?!) אסרינהו רב לתרווייהו (שייתכן שאף לא אחד מהם הוא זה שנפל מידי למים). - אמרי ליה רב כהנא ורב אסי לרב: דאיסורא שכיחי, דהתיירא לא שכיחי? (ושמא הם של היתר?) - אמר להו: דאיסורא שכיחי טפי (ומכאן מסיקים שרב סבור שבשר שהתעלם מן העין אסור באכילה, שמא עורבים הביאו ממקום אחר את הבשר הזה שהוא אסור). - ואי מכללא מאי? - פרוותא (נמל) דגויים הוה, דקאמר להו: דאיסורא שכיחי טפי (ואולי דווקא במקום זה שיש בו רוב גויים אסר רב, ואינו סבור כך במקום שיש בו רוב ישראל).

ואלא רב (האוסר בכל מקרה שלא הושגח בשר אפילו זמן קצר ביותר) היכי אכיל בשרא? - איבעית אימא: דלא מעלים עיניה מיניה